

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ASISTENȚA JURIDICĂ GARANTATĂ DE STAT

MD – 2068, mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr. 1 bl. "A1", bir. 94
Tel./ fax (022) 31-02-74, e-mail: aparat@cnaajgs.md, www.cnaajgs.md

HOTĂRÂRE

Nr. 11 din 20 iunie 2014

Cu privire la aprobarea Curriculumului de instruire inițială a parajuriștilor

În conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) lit. a) și b) și 13 alin. (5) din Legea nr. 198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.157-160, art.614), Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat,

HOTĂRĂȘTE:

1. A aproba Curriculumul de instruire inițială a parajuriștilor, conform Anexei 1.
2. Prezenta Hotărâre se aduce la cunoștința Oficiilor Teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat și se publică pe pagina web a CNAJGS.

Președintele Consiliului

Secretarul Consiliului

Victor Zaharia

Olga Rabei

CURRICULUM DE INSTRUIRE INIȚIALĂ A PARAJURIȘTILOR

CUPRINS

1. PRELIMINARII	2
2. OBIECTIVE GENERALE ALE INSTRUIRII INIȚIALE	3
3. ADMINISTRAREA INSTRUIRII	4
4. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORELOR PENTRU INSTRUIRE	5
5. EVALUAREA PARAJURIȘTILOR ȘI A INSTRUIRII INIȚIALE	7
6. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	8
7. ANEXE	8

1. PRELIMINARII

Parajuristul este persoana care se bucură de o înaltă stimă din partea comunității locale, are studii juridice incomplete sau studii superioare complete, care nu practică activitate de avocat și care, după o instruire specială, este calificat să acorde asistență juridică primară membrilor comunității din contul mijloacelor destinate acordării de asistență juridică garantată de stat. Asistență juridică primară reprezintă furnizarea de informații privind sistemul de drept al Republicii Moldova, privind actele normative în vigoare, drepturile și obligațiile subiecților de drept, privind modalitatea de realizare și de valorificare a drepturilor pe cale judiciară și extrajudiciară; acordare de consultanță în probleme juridice; acordare de asistență în vederea întocmirii actelor juridice; acordare a altor forme de asistență, care nu intră în categoria de asistență juridică calificată.

Parajuristul își desfășoară activitatea în baza *Legii nr. 198 din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat și a Regulamentului de activitate al parajuriștilor*, aprobat de Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (în continuare CNAJGS), prin hotărârea nr. 5 din 15.06.2011 și alte acte adoptate de CNAJGS.

Rolul parajuristului constă în abilitarea juridică a populației în comunitățile rurale pentru soluționarea timpurie a problemelor cu care se confruntă membrii comunității, în realizarea coerentă a drepturilor lor și implicarea în soluționarea problemelor cu caracter juridic de ordin personal, cât și a comunității în general. Parajuristul atinge acest obiectiv prin diverse metode, cum ar fi acordarea asistenței juridice primare, educația juridică, mobilizarea comunității pentru acțiuni de interes comun ș.a.

Acordând asistență juridică primară garantată de stat, parajuristul desfășoară o activitate de interes public, contribuind la implementarea obligației statului de a asigura accesul la servicii juridice eficiente fiecărei persoane, indiferent de statutul financiar al acesteia. Existența parajuristului în comunitate acordă o garanție membrilor comunității, că vor găsi un sfat atunci când se vor confrunta cu probleme de ordin juridic, indiferent de faptul dacă au sau nu bani. Pentru aceasta, parajuristul se implică în educația juridică a membrilor comunității, spre a-i ajuta să învețe să-și identifice singuri problemele cu care se confruntă și sporind posibilitățile de soluționare a acestora. În acest scop, parajuristul organizează lecții publice și seminare, participă la diverse întruniri cu locuitorii din comunitate. De asemenea, parajuristul mai are un rol important pentru comunitate, și anume rolul de a mobiliza comunitatea să-și rezolve de sine stătător problemele cu care se confruntă și a contribui la buna guvernare prin motivarea comunității și colaborarea cu factorii de decizie locali.

În vederea acordării asistenței juridice primare garantate de stat, parajuristul îndeplinește următoarele atribuții:

- furnizează informații și oferă consultanță vizând probleme simple de natură juridică la solicitarea locuitorilor din comunitate;
- mediază, la solicitare, conflictele între membrii comunității;
- organizează seminare și lecții publice pe diverse tematici ce țin de competența sa profesională;
- oferă informații membrilor comunității în care activează în scopul prevenirii apariției unor probleme de natură juridică sau conflicte;
- participă, în limitele prevăzute de legislație, la procesele locale de luare a deciziilor;
- direcționează cazurile în care este nevoie de asistență juridică calificată către avocați, și după caz, către Oficiile teritoriale ale Consiliului Național;
- alte atribuții prevăzute de legislația în domeniul asistenței juridice garantate de stat.

În procesul de acordare a asistenței juridice primare, parajuristul este obligat:

- să explice clar care sunt competențele sale și să precizeze metodele de lucru;

- să dea dovadă de respect pentru beneficiari, să abordeze profesionist și tactic subiectele sensibile;
- să nu dăuneze, să ia decizii și să întreprindă acțiuni în mod obiectiv, imparțial, nediscriminatoriu și echitabil, fără a acorda prioritate unor persoane sau grupuri în funcție de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială;
- să aibă un comportament bazat pe respect, exigență, corectitudine și amabilitate în relațiile sale cu publicul, precum și în relațiile cu administrația publică locală și reprezentanții instituțiilor publice;
- să-și îndeplinească atribuțiile cu responsabilitate, competență, eficiență, promptitudine și corectitudine, să respecte normele morale și etice, precum și standardele de calitate acceptate pentru asemenea gen de asistență;
- să asigure transparența activității sale și să promoveze valorile asistenței juridice garantate de stat în activitatea cotidiană, să se abțină de la orice act sau faptă care ar putea pune la dubiu credibilitatea sau ar putea prejudicia imaginea, prestigiul sau interesele sistemului de asistență juridică garantată de stat;

Selectarea parajuriștilor pentru acordarea asistenței juridice primare se efectuează în bază de concurs, organizat de Comisiile de concurs, în modul stabilit de *Regulamentul de activitate al parajuriștilor*. Ca urmare a desfășurării concursului, candidații selectați urmează să treacă prin ciclul de instruire inițială.

2. OBIECTIVE GENERALE ALE INSTRUIRII INIȚIALE

Consiliul Național asigură instruirea inițială și continuă a parajuriștilor, inclusiv prin intermediul Institutului Național al Justiției, din contul mijloacelor bugetare destinate acordării de asistență juridică garantată de stat și al mijloacelor parvenite din alte surse neinterzise de lege, alocate în acest scop.

Instruirea inițială a parajuriștilor urmărește următoarele obiective principale:

1. Familiarizarea parajuriștilor cu competențele profesionale, procedurile de ținere a evidenței documentare și de raportare, de interacțiune cu Oficiile teritoriale ale CNAJGS și alte persoane sau organe de stat, de administrare și logistică.
2. Dezvoltarea abilităților necesare parajuriștilor pentru identificarea și rezolvarea problemelor de natură juridică, intervierea și consilierea beneficiarilor, medierea unui conflict la nivelul comunității, determinarea necesităților comunității, facilitarea mobilizării comunitare și implicării membrilor acesteia în activități de interes comun, organizarea de instruire pentru drepturile omului la nivelul comunității;
3. Cultivarea sau schimbarea de atitudini ale para-juriștilor pentru abordarea proactivă a problemelor comunitare și individuale ale persoanelor vulnerabile din comunitate și motivarea acestora să lucreze cu oamenii și comunitatea în care activează să-și soluționeze problemele sale juridice, administrative, încălcările drepturilor sale și alte probleme ce țin de dezvoltarea comunității pentru asigurarea unui trai mai bun;

Abilitățile principale ale parajuristului, care urmează a fi dezvoltate pe parcursul instruirii, sunt următoarele:

- Gândire critică și analiză;
- Comunicare eficientă, în special:
  - Ascultarea, intervierea și consultarea beneficiarului,
  - Întocmirea actelor scrise și actelor cu caracter juridic,
  - Direcționarea beneficiarilor la avocați și alte servicii,

- Comunicarea cu presa, autoritățile publice locale și alte instituții,
- Ținerea de discursuri publice / prezentări;
- Instruirea membrilor comunității în domeniul drepturilor omului;
- Abilități de cercetare juridică elementară – căutare de legi și alte acte normative;
- Soluționarea conflictelor;
- Inițierea și organizarea activităților în folosul comunității, în special:
  - Determinare a necesităților comunității,
  - Mobilizarea comunității în soluționarea problemelor de interes comun,
  - Mobilizarea comunității să se implice în procesul decizional;
- Administrare și logistică, inclusiv:
  - Disponibilitatea – program clar de activitate,
  - Ținerea registrelor,
  - Colectarea și analiza datelor,
  - Întocmirea rapoartelor de activitate,
  - Management-ul resurselor,
  - Abilități de fundraising / colectare de fonduri.

Pentru ghidarea parajuriștilor în activitatea curentă a fost elaborat *Ghidul metodologic pentru parajuriști*.

3. ADMINISTRAREA INSTRUIRII

Durata instruirii inițiale: 30 ore, repartizate în 20 de sesiuni de instruire în cadrul a unui atelier de instruire inițială a parajuriștilor, cu o durată de 5 zile. Fiecare sesiune este egală cu 1,5 ore astronomice. În orele respective sunt incluse orele de evaluare la finele atelierului (1,5 ore astronomice), dar nu sunt incluse orele activităților extra-curriculare (o sesiune sau 1,5 ore la finele zilei).

Administrarea instruirii inițiale a parajuriștilor este reprezentată în următorul tabel:

Nr. ateliere	Durata (zile)	Nr. sesiuni	Nr. de ore de instruire (auditoriu)	Nr. ore activități extra-curriculare	Nr. ore evaluare	Total Nr. ore
1	5	20	28,5		1,5	30

<i>Formatul unei zile de instruire din atelierul de instruire inițială a parajuriștilor</i>	
8:30 - 10:00 sesiunea I <i>10:00 - 10:15 pauza I</i> 10:15 - 11:45 sesiunea II <i>11:45 - 13:00 pauza de prânz</i> 13:00 - 14:30 Sesiunea III <i>14:30 - 14:45 pauza II</i> 14:45 - 16:15 sesiunea IV <i>16:30 - 18:00 Activitate extra-curriculară</i>	

Sesiunile destinate activităților extra-curriculare includ următoarele, în funcție de necesitățile parajuriștilor:

- Prezentări, urmate de discuții, pentru care sunt invitați practicieni din domeniile de interes ale parajuriștilor, spre exemplu notari, juriști, avocați, reprezentanți ai autorităților publice centrale sau locale, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale ce activează în domenii de interes ale parajuriștilor (spre exemplu, violența domestică, traficul de ființe umane, nediscriminarea etc.);
- Lecții publice demonstrative ale parajuriștilor (prezentate celorlalți parajuriști pentru a deprinde tehnici de organizare și prezentare a subiectelor de interes comunității);
- Exerciții pentru consolidarea cunoștințelor și aptitudinilor parajuriștilor, spre exemplu medierea, intervierea beneficiarilor, ținerea unui discurs public, organizarea lucrului parajuristului etc.

4. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORELOR PENTRU INSTRUIREA INIȚIALĂ

Repartizarea orelor de auditoriu:

Nr.	Tema	Subiecte	Nr. de ore	Total ore
1	Sistemul de asistență juridică garantată de stat	1.1 Organizarea sistemului de asistență juridică garantată de stat. 1.2 Tipurile de asistență juridică garantată de stat și prestatorii de servicii. 1.3 Condițiile de eligibilitate pentru asistența juridică garantată de stat. 1.4 Interacțiunea parajuristului cu CNAJGS și Oficiile sale Teritoriale.	1,5 1,5 1,5 1,5	6

Aprobat prin Hotărârea Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat nr. 11 din 20 iunie 2014

2	Statutul parajuristului	2.1 Funcțiile parajuristului. Rolul parajuristului în sistemul de asistență juridică garantată de stat și în comunitate. 2.2 Competențe profesionale ale parajuristului.	1,5 1,5	3
3	Comunicarea și consultarea beneficiarului	3.1 Comunicarea verbală. 3.2 Comunicarea scrisă. Tehnica întocmirii documentelor cu caracter juridic. 3.3 Intervievarea beneficiarului. 3.4 Identificarea problemei beneficiarului. Formularea problemei. 3.5 Identificarea potențialelor soluții pentru caz. Oferirea soluțiilor. 3.6 Direcționarea beneficiarului către alte servicii. 3.7 Negocierea și medierea.	1,5 1,5 1,5 0,75 0,75 1,5 1,5	9
4	Instruirea juridică a comunității	4.1 Formele de instruire în domeniul drepturilor omului. Lecția publică. Seminarul. 4.2 Metode eficiente de instruire. 4.3 Organizarea și desfășurarea instruirii. Resurse pentru instruire. 4.4 Evaluarea și consolidarea instruirii.	0,75 0,75 0,75 0,75	3
5	Inițierea și organizarea activităților în folosul comunității	5.1 Inițierea și organizarea activităților în folosul comunității. 5.2 Mobilizarea comunității în vederea soluționării problemelor de interes comun. 5.3 Modalități de implicarea a comunității în procesul decizional. 5.4 Colaborarea cu membrii comunității și alți parteneri	0,75 0,75 0,75 0,75	3
6	Administrarea activității	6.1 Administrare și logistică. 6.2 Evidența documentară. 6.3 Raportarea activității. 6.4 Monitorizarea și evaluarea activității parajuristului. 6.5 Etica parajuristului.	0,75 1,5 1,5 1,5 0,75	6
Total ore			30	30

Pentru fiecare sesiune de instruire, formatorul prezintă cu 2 săptămâni până la atelier planul didactic pentru sesiunile sale, care include următoarele:

- pentru orele de auditoriu: subiectul, obiectivele de referință, conținutul tematic, nr. de ore alocat, metodele de instruire, resursele didactice și suportul tehnic necesar, criteriile și metode de evaluare;
- pentru lucru individual: subiectul, nr. de ore indicat, obiective de referință, conținutul tematic, criteriile de evaluare.

A se vedea Anexa 1 – Planul didactic al formatorului pentru sesiunile de instruire.

Pentru a se asigura o coerență în procesul de instruire, este elaborată agenda model a atelierului de instruire, care este inclusă în Anexa 2.

5. EVALUAREA PARAJURISTIILOR ȘI A INSTRUIRII ÎNȚIALE

Evaluarea instruirii inițiale este de două categorii și urmărește obiective diferite, respectiv:

1. Evaluarea programului de instruire este menită să determine cum parajuriștii percep instruirea din diverse puncte de vedere, în special oportunitatea metodelor utilizate, complexitatea și nivelul de înțelegere a conținutului, utilitatea materialelor distribuite, logica instruirii. Evaluarea programului de instruire este deosebit de importantă pentru a identifica punctele slabe ale procesului de instruire și, respectiv, a veni cu soluții pentru îmbunătățirea acestuia.
2. Evaluarea para-juriștilor este menită să determine ce au învățat/deprins parajuriștii din sesiunile de instruire și dacă obiectivele sesiunilor de instruire au fost atinse. Evaluarea parajuriștilor este necesară în primul rând pentru a determina aspectele care necesită atenție și lucru adăugător din partea parajuristului, cât și a formatorului și a procesului de instruire. De asemenea, evaluarea respectivă este necesară pentru a determina dacă para-juristul corespunde sau nu cerințelor pentru a activa ca și parajurist.

Evaluarea programului de instruire:

Evaluarea programului de instruire se face de către organizatorii instruirii prin intermediul chestionarelor completate de participanți la sfârșitul programului de instruire, care se completează în ultima zi. Aspectele evaluate prin intermediul chestionarelor completate de parajuriști se referă la următoarele:

- Care au fost așteptările parajuriștilor și dacă acestea au fost atinse
- Ce au învățat de la atelier
- Ce cred parajuriștii despre organizarea generală a sesiunilor atelierului (coerența, pot să urmeze temele etc.)
- Ce cred parajuriștii despre metodele de instruire utilizate
- Ce cred parajuriștii despre materialele distribuite
- Ce cred parajuriștii despre conținutul sesiunilor de instruire (este accesibil, prea complicate etc.)
- Opinia despre logistică:

A se vedea la Anexa 3 – chestionarul-model de evaluare a programului de instruire inițială a parajuriștilor

Evaluarea para-juriștilor:

Evaluarea parajuriștilor urmărește următoarele obiective:

- determinarea gradului de transferabilitate a cunoștințelor și aptitudinilor incluse în atelierele de instruire;
- identificarea parajuriștilor, care ar avea nevoie de ajutor suplimentar pentru a activa ca parajurist,
- încurajarea parajuriștilor să se autoinstruiască continuu.

Evaluarea parajuriștilor se face prin intermediul unui test scris, organizat la finele atelierului de instruire. Testul scris include fie un șir de întrebări, la care parajuristul urmează să răspundă, fie spețe, a căror analiză juridică urmează să o facă parajuristul, precum și să răspundă la întrebările de la finele speței, fie o combinație de întrebări și spețe. Parajuristul răspunde în scris. Pentru răspunsul la întrebări parajuriștilor li s-e interzice consultarea oricăror surse și a colegilor. Pentru analiza spețelor, parajuriștilor li s-e permite să consulte orice surse, cu excepția consultării colegilor. Evaluarea se va face în baza unui punctaj, cu stabilirea unui plafon minim.

Rezultatul nesatisfăcător al instruirii inițiale poate servi temei de a nu permite parajuristului inițierea activității până la înlăturarea deficiențelor sau de a-l exclude din rețea. Cursurile de instruire inițială sunt obligatorii. Absența nemotivată de la aceste cursuri poate servi temei de excludere a parajuristului din rețea.

6. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Îndrumarul Juridic Elementar și Ghidul Metodologic pentru Parajuriști sunt sursele principale bibliografice pentru instruirea inițială. În afară de acestea, pentru fiecare sesiune de instruire formatorii indică sursele bibliografice relevante. De asemenea, este recomandată utilizarea paginii web **parajurist.md**.

7. ANEXE

1. Planul didactic al formatorului pentru sesiunile de instruire.
2. Agenda model a atelierelor de instruire.
3. Chestionarul-model de evaluare a programului de instruire inițială a parajuriștilor.
4. Chestionarul-model de evaluare a modulelor de instruire inițială a parajuriștilor.